

Eikenpages gezocht en gevonden!

Foto 1: Eikenpage: vrouwje

Project dagvlinders Durme en Scheldegebied

Allicht heb je in de loop van dit jaar al iets vernomen over dit unieke project? Zoja, mooi zo. Zoniet: hieronder toch een korte voorstelling met een knipoog naar de Eikenpages. Dit jaar zijn we gestart om de dagvlinders in dit gebied in kaart brengen. Iedereen die dagvlinders ziet, wordt verzocht zijn waarnemingen in te geven via de website www.waarnemingen.be (liefst met foto). Zowel historische gegevens (vanaf 2004) als deze van dit jaar zullen tot een bruikbaar geheel gekneed worden om zo een zicht te krijgen op de evolutie van onze dagvlinders in deze streek.

Dit alles zal naar het einde toe in een mooi vlinderboek gebundeld worden. Nu al is overduidelijk dat we met 1 jaar absoluut onvoldoende tijd gehad hebben om alles in kaart te brengen. Er zijn bovendien ondertussen immers verrassend unieke waarnemingen gedaan die volgend jaar door gericht onderzoek om bevestiging vragen (Grote weerschijnvlinder, Keizersmantel, Hooibeestje, Eikenpage,...).

Om het project stilaan wat gestalte te geven, zijn we in februari met een drietal (Jurgen Couckuyt, Philippe Van De Velde en ikzelf) al eens op pad gegaan op koude maar wel zonnige vriesdagen.

"In februari zie je toch nog geen dagvlinders?" hoor ik je al zeggen. Gelijk heb je, maar we zijn specifiek op zoek gegaan naar de overwinterende eitjes van de Eikenpage. Dit is een zeer geschikte manier om ze te inventariseren. Dit relatief klein vlindertje zonder al te felle kleuren (donkerbruine grondkleur) leeft in hoofdzaak in de toppen van (zomer)eiken. Ze leven bijna uitsluitend van honingdauw afgescheiden door bladluizen en enkel bij zeer hete dagen komen ze eens drinken uit een plas water of van het 's morgens bedauwde gazon.

En binnen de kortste keren zitten ze terug in de toppen van de eiken.

Je moet dus al geluk hebben om ze dan even te kunnen zien.

Sporadisch drinken ze eens nectar. In de vlucht zie je afwisselend een speling van donker en licht zilvergrijs wat ook een vrij opvallend kenmerk is.

Ze vliegen in 1 generatie en ze zijn waar te nemen vanaf half juni tot circa eind augustus. De piepkleine ronde grijswitte eitjes zijn maar een speldenkop groot en worden individueel afgezet waaronder ook op de onderste takken. Elke vrouwtje legt in totaliteit circa 50 tot 70 eitjes. Hiervoor kiezen ze grote en gezonde dikke eindknoppen van de zomereik. Met een specifieke voorkeur gericht naar de zonnkant. Als de knoppen in het voorjaar beginnen uit te lopen, komen de rupsjes uit hun eitje gekropen. Ze voeden zich met de binnenkant van de knoppen en later eten ze ook van de jonge eikenblaadjes. Overdag houden ze zich meestal schuil in een zelfgemaakt spinsel; 's nachts eten ze. Is dit een overlevingstechniek van moedertje natuur?

Nadien verpoppen ze in een cocon op de stam of in de strooisellaag. Na een twintigtal dagen komt de vlinder tevoorschijn.

Nu we weten waar we eitjes kunnen vinden, vergroot dit de trefkans al iets meer. Maar toch, ze zijn oh zo klein en bovendien meestal goed verscholen zodat je toch goed geconcentreerd alle takken binnen je bereik nauwkeurig dient af te speuren. Soms heb je zelfs een vergrootglas nodig om zekerheid te hebben. En met wat geluk vind je er enkele... We zijn toen gestart in het Molsbroek, maar daar geen geluk. We zijn dan verder gereden naar De Vaag (Waasmunster). Vrij snel kregen we daar toch ietwat een verwarmd gevoel: Jurgen vond er 2 en ikzelf 4! Je ziet, het zijn geen massa's...

Foto 2: Eitje Eikenpage (foto: Sylvain Cuvelier)

Daarna ben ik in mijn eentje nog eens teruggegaan omdat het zo aanstekelijk werkt en heb nog 1 bijkomend eitje kunnen lokaliseren. Sylvain Cuvelier heeft met een wel heel speciale fototechniek één van de eitjes die ik gevonden heb op een fantastische manier uitvergroot (zie foto 2). Enkel zo krijg je een idee van deze kleine wonderde wereld die je anders met het blote oog nooit kunt aanschouwen. Wat zit de natuur toch fijn in elkaar!

Dit deed bij mij verder het idee opborrelen om in mijn eigen leefomgeving ook eens te gaan zoeken. Immers in 2009, 2010 en 2011 had ik in onze eigen vlindertuin het geluk om elk jaar 1 exemplaar te kunnen waarnemen. Het was telkens op een snikhete dag ofwel vluchtig drinkend uit de vijver vanop een lelieblad (zie foto 3) ofwel op het bedauwde gazon. Ik koppelde dit aan mijn vlinderroute die vertrekt en aankomt aan onze woning. Immers in de omliggende bossen heb ik ook eens het geluk gehad ze te kunnen inventariseren: in 2007 (1 exemplaar) en in 2008 (3 exemplaren). Of heb ik al die jaren (in hoofdzaak in de late namiddag) te weinig omhoog gekeken? Na 3 uren speurwerk stapte ik ietwat ontmoedigd naar huis. Ik had helaas niets kunnen vinden... tot ik aan de allerlaatste zomereik van onze achterbuur kwam (straatkant). Groot was mijn verwondering dat ik daar 2 eitjes kon lokaliseren op circa 2 m boven de grond en wel degelijk dicht in elkaars buurt. Zuidwaarts gericht en weer eens enkele ferme krachtige knoppen uitgezocht. Ik was zo benieuwd en ben 's anderendaags op dezelfde plaats nog eens gaan zoeken. En met succes: ik kon nog een 3de eitje lokaliseren!

Foto 3: Eikenpage, drinkend uit vijver (foto Ortwin Hoffmann)

Missie geslaagd: met zekerheid zit er een populatie bij mij. Het zijn dus geen toevalstreffers geweest in onze eigen vlindertuin.

Ondertussen zijn we enkele maanden verder, is het vliegseizoen voorbij en heb ik verrassende vaststellingen gedaan in onze eigen vlindertuin. Tijdens de vliegperiode heb ik op zonnige dagen vanuit mijn ligzetel en met de verrekijker in de hand de top van onze solitaire Amerikaanse eik nauwlettend in de gaten gehouden (zie foto 4).

Rusten, observeren en genieten. Een man kan dus toch méér dan één ding tegelijk... Groot was mijn verwondering dat ik hierin Eikenpages heb kunnen lokaliseren. En dit heel regelmatig gedurende de hele vliegperiode tot zelfs 4 vlindertjes op hetzelfde moment wat laat vermoeden dat ze er wel degelijk wonen! Ze kiezen bij voorbaat zonbeschenen plaatsen. 's Morgens zaten ze bij de opkomende zon langs de straatkant en in de loop van de dag draaiden ze gewoon mee met de zon. In de namiddag en tot de zon volledig weggezaakt was, zaten ze langs de kant van onze gazon. En op winderige dagen zochten ze ietwat meer beschutting door lagere takken te kiezen zodat ze minder heen en weer gewiegd werden. In de literatuur is niet zoveel beschreven dat ze ook op Amerikaanse eik leven maar hiervan heb ik nu het levendig bewijs. Spijtig zijn er weinig laaghangende takken zodat ik deze winter moeilijk naar eitjes kan zoeken. Maar toch zal ik een poging wagen al is het vanop een trapladdertje...

Foto 4: Amerikaanse eik, bewoond door Eikenpages (foto: Ortwin Hoffmann)

Ook bij onze achterbuur heb ik voor het eerst eveneens vastgesteld dat er af en toe enkele rondfladderden zowel in de Amerikaanse als zomereik. Zo heb ik tevens gemerkt dat andere dagvlinders zoals atalanta, dagpauwoog en bont zandoogje graag ook in de kruin meegenieten van de laatste zonnewarmte om daarna daarboven allicht een slaapplaatsje te zoeken.

Toch straf hé: wij wonen hier bijna 30 jaar en nooit eerder is mij dit fenomeen opgevallen! Dit bewijst nog maar eens hoe verborgen hun levenswijze wel is en het sterkt tevens het vermoeden dat ze allicht toch nog meer voorkomen dan tot nu toe wordt aangenomen. Ook tijdens het wandelen van m'n wekelijkse vlinderroute heb ik ze voor het eerst gelokaliseerd op de E17-parking te Waasmunster. Geen massa's, maar wel mooi verspreid over de verschillende zomereiken langs de zonbeschenen grachtkant. Ik zal in de toekomst meer met mijn hoofd in de wolken moeten lopen... Wordt volgend jaar zeker vervolgd.

Hopelijk werkt het bij jou ook aanstekelijk en voel je je nu geroepen om het dagvlinderproject mee te helpen ondersteunen? Elke waarneming is welkom! Het is immers een unieke en uitgelezen kans om je steentje bij te dragen in het kader van natuurbehoud en -herstel. Voor nadere informatie mag je altijd vrijblijvend contact opnemen met ofwel couckuyt.jurgen@telenet.be ofwel filip.vandevelde@skynet.be.

Ortwin Hoffmann.